
MARAQ MÜBADİLƏSİ

Çoxmərtəbəli binanın girişində liftin gəlməsini gözləyən iki qonşu rastlaşdılar. Onlardan biri yuxarı qatda yaşayırdı və bütün günü nə işə mişarlayırdı. Ondan bir mərtəbə aşağıda sakin olan qonşu da bekar

durmurdu, bütün günü çəkilə nə isə döyəcləyirdi. Bir-birini müəmmalı tərzdə süzəndən sonra ikisi də bu fikrə gəldi ki, susmaq qızıldı. Amma aşağı qatda yaşayan qonşu dözə bilmədi:

– Sizin baxışlarınızdan görünür ki, mənə nə isə demək istəyirsiniz?!

Yuxarı mərtəbədə yaşayan qonşunun bəbəkləri, bu qəfil müraciətdən, qırmızı görmüş buğanın gözləri kimi kəlləsinə çıxdı.

– Nə olsun, sizcə mən nə demək istəyirəm?!

– Siz çox gözəl bilirsiniz ki, nə demək istəyirsiniz!

– Mən heç nə bilmirəm, heç bilmək də istəmirəm, amma görürəm ki, siz bir kəlmə ilə məni cin atına mindirmək istəyirsiniz.

– O hansı kəlmədi elə? Bəlkə, dilinizə gətirəsiniz?

– Bircə elə o qalmışdı, mən dinməsəm yaxşıdı...

– Deməli, siz o kəlməni dilinizə gətirməyə qorxursunuz?

– Axı, hardan ağlınıza gəldi ki, bu pis sözdü? Bəlkə, əksinə, mən sizin xəstə canınıza cansağlığı arzulamaq istəyirəm.

– Əgər mən xəstəyəmsə, bunun səbəbkarı sizsiniz. Səhərdən axşama kimi orda kəsib doğrayırsınız, artıq hamını boğaza yığmısınız...

– Siz də öz çəkicinizlə bilinmir ki, orda nə hoqqalar çıxarırsınız? Nə gecəmiz var, nə gündüzümüz. Mən sizin kimilərlə heç danışmaq da istəmirəm.

– Necə yəni mənim kimilərlə?! Siz nə demək istəyirsiniz?

– Siz yaxşı bilirsiniz ki, mən nə demək istəyirəm. Sizin necə birisi olduğunuzu bu binada hamı bilir, sizdən başqa. Kimdən istəyirsiniz soruşun. Sizə həqiqəti deyənlər tapılar.

– Əksinə, hamı sizdən danışır bu binada, deyirlər siz...

– Bu artıq təhqir oldu.

– Mən nə söylədim ki?!

– Siz demək istəyirsiniz ki, mən...

– Mən bunu söyləmədim, amma siz mənim haqqımda... düşünürsünüz ki, mən...

– Siz uydurursunuz...

Və bu arada liftin qapısı açıldı.

– Siz bu sözə görə cavab verməli olacaqsınız!

– Elə siz də...

Və beləcə, ayrıldılar. On dəqiqə keçəndən sonra isə yuxarıda mişardan, aşağıda isə çəkicdən qopan səslər bir-birinə qarışdı.

PALTOLU AYQIR

Kuzkin köhnə divanda təzəcə yuxulamışdı ki, qulağına səs gəldi:

– Sən hələ çox yuxu bişirəcəksən? Səhər yeməyi çoxdan hazırdı. Nə qədər gözləmək olar?!

Yeqor Semyonoviş yuxusuna haram qatıb, çəkələklərini geyinəndən sonra mətbəxə yönələndə stolun üstündə səhər yeməyindən nişanə də

görmədi; içində bir cüt tarakan qaxacı olan qazança da boşdu. Həyəcan signalı kimi səslənən qadın səsi isə bir də yuxarıdan eşidildi:

- Sən səhər yeməyinə gələcəksən, ya yox?
 - Bu nə evdi, burda adam kimi yata da bilmirsən, açılın başımdan!..
- Kimə məxsus olduğu bilinməyən qadın səsi yenə gurladı:
- Sən özün açıl başımdan! Qandın?

Amma Yeqor Semyonoviç mübahisəyə cəhd etmədi, qayıdıb divana uzandı ki, bəlkə yarımçıq qalmış yuxusunun ardını görə, amma bundan da bir şey çıxmadı və başladı gah sağ, gah da sol böyrü üstə çönüb divanı cırıldatmağa, amma yenə qulağı qəfil çalan səsdən diksindi:

– Sən işiği niyə söndürürsən? Bəyəm biz bu ay 700 rubillik limiti keçməmişik?

Yeqor Semyonoviç mübahisəyə girişmədi, şəkərinə uyğun cavab verdi:

- Bir də belə şey etmərəm!
- Sən artıq yüz dəfə beləcə söz vermişən.
- Dedim ki, bir də belə şey etmərəm.
- Kimdi bu danışan?

– Bəs soruşan kimdi? Özünüz yandırırırsınız, özünüz də ödəyin! Mənə gələn kvtansiya cəmi 200 rubldi.

– Sənə əhsən! Afərin!

Bu tərifi sözlərin hardan qaynaqlandığını kəsdirə bilməsə də, Kuzkin xoşhallandı.

Nəhayət ki, yuxusunu alandan sonra otaqda idman hərəkətləri eləyən Kuzkin başını arıq, çəlimsiz çiyinlərinə yenicə əymişdi ki, yenə eşitdiyi səsdən diksindi:

– Daha məndə tab qalmayıb, sən yenə arağın küpünə girmişən! Yaramaz! Hanı maaşın? Haraya xərcləmişən?! Günü sabah ərizə verəcəyəm boşanmağa! Niyə susursan?

Kuzkinin qəlbi özündən qabaq fəryad qopardı:

- Ona görə!
- Necə yeni, ona görə?! Nikolayqulu, səndə heç vaxt vicdan olmayıb və heç zaman da olmayacaq! Qandınmı, ay Nikolayqulu?
- Nə Nikolayqulu? Nə Nikolaybazlıqdı? Sən özünsən Nikolayqulu!...

Aşağıdan səs gəldi:

– Bəs sən kimsən ki?

– Paltolu ayqır! İndi bildin, mən kiməm? Paltolu ayqır! – Və Kuzkin özünü beləcə təqdim edəndən sonra arıq, cılız çiyinlərini oynatdı, otağın kəşif havasını ciyərdolusu içinə çəkdi, azadlığın qeyri-adi anlarını yaşadı. Bəyəm, bu duyğunu yalnız subaylar yaşaya bilir?...

SOVQAT

15 illik təqaüdcü stajı olan Yeqor Vasilyeviç Qordıbakın Yasno-qlyadevo adlı insan məskəninə yaşayır. Bu məntəqəni insan

məskəni adlandırsa da, hal-hazırda burada yaşayanları barmaqla da saymaq olar. Bu məkandakı başqa tikililərlə müqayisədə Qordıbakinlərin evi gözəgəlimli və möhkəmdi, halbuki, bu kəlmələri Yeqor Vasilyeviçin özünə şamil etmək olmaz. Gözləri işıqdan düşmüşdü, ağır eşidirdi və öz dəqiq təvəllüdündən də xeyli yaşlı görünürdü. Dəyişməyən yalnız burnu idi, o, burnunu nəinki öz evində, hətta kənarda da hər deşiyə soxurdu. Üstəlik, Yeqor Vasilyeviçin çiyinləri də əyilmişdi və o, kənardan sual işarəsinə bənzəyirdi, yeri gəldi, gəlmədi, həmişə deyindən, söylənən bir sual işarəsinə. Arvadı Matrena Timofeyevna da deyilmək məsələsində ərindən geri qalmazdı, hətta yeri gələndə onunla ləyaqətlə yarışa da bilirdi. Kişiqadın münasibətlərinin təhlili zamanı onun qadın məharəti özünü daha qabarıq biruzə verirdi. Təbii kişi-qadın münasibətlərinə gəlincə, sanki onların arasında heç vaxt heç nə olmamışdı. Bəzən aylarla bir-birini dindirmirdilər, amma bu susqunluq da hər hansı çəkişmədən, söz güləşdirməkdən cansıxıcı deyildi. Hərdən bu qayda ilə məsələləri aydınlaşdırmalı olanda, adətən, Yeqor Vasilyeviç geri çəkilib və gedib Aqafya adlı inəyi, Boriskoy ayamalı keçisi və hərdən Petr Kuzmiç deyə müraciət etdiyi donuzu ilə danışırdı. Hətta donuzla sual da verirdi:

– Bugünkü hava necədi?

Hərdən bu sualın cavabını arvadı verirdi:

– Bundan da betər olmayacaq ki... – Və beləcə, onların dialoqu bərpa olunurdu və yenə danışmağa başlayırdılar, özü də ara vermədən, həm gündüz, həm də gecə.

Bu minvalla ömür sürürdülər və yaşayışlarından da əsla geyleyənmişdilər. Həm də axı, öz həyatından kimə şikayət eləyəsən? Can ağrılarından şikayət etməkdənsə, kənd yerində yaşayışın əsas meyarı olan kartof, soğan, kök, çuğundur və başqa tərəvəzlər əkib-becərmək daha məqsədəuyğundur. Meyvələrə gəlincə, istər alma, armud, ya gavalı olsun, onlarsız da ötürmək mümkündür. Dava-dərman əvəzi, öz bağçanda bir neçə kol qarağata qulluq etsən, bəsindi.

Beləcə, təqaüdçülərin həyatında bundan parlaq hadisə müşahidə olunmurdu. Araq düşkünü olan qonşularla əlaqələri minimuma endirmişdilər. Yayda, əlbəttə, günlər tez keçirdi, qış aylarında isə yalnız birçə həmdəm vardı – televizor. Əslinə qalsa, bu televizorun da yeri artıq muzeydi. Deyirdilər ki, haçansa rəngli olub, amma illər keçdikcə qaralıb, olub ağ-qara. Əslinə qalsa, heç rəngə ehtiyac da yoxdu, hətta qocalar deyirdilər ki, o rənglərdən gözə yük düşür. Ona görə də rənglər tamam bir-birinə qarışıb itəndən, hətta ekran tamam qaralandan sonra qocalar kədərlənmişdilər, çünki televizorun səsi batmamışdı. Hər deyiləni eşitmək mümkündür. Bu televizor vasitəsilə onlar dünya yeniliklərindən, ölkədə baş verən kriminal hadisələrdən xəbər tuturdular, havaların necə keçəcəyini öncədən bilirdilər. Dünyada baş verən krizis barəsində də onlar, yalnız səsi qalmış bu qutudan məlumat alırdılar. Hətta onlara elə gəlirdi ki, bu krizis onların kisəsinə uyğun bir şey deyil. Və bu krizis söhbəti meydana

çıxandan qocalar, demək olar ki, televizordan aralanmırdılar. Bu, həтта onları bir qədər mehribanlaşdırmışdı, birinin qulağı yaxşı çalmayan söhbəti, digəri həvəslə ona çatdırırdı... Bu dəfə isə məlum oldu ki, bütün gecəni televizora qulaq asan Yeqor Vasilyeviç krizis barəsində daha mühüm məlumatlar eşidib. Və o, sübh tezdən arvadını yuxudan oyadıb, kədərlə ona üz tutdu:

– İşlər xarabdı, yaman xarabdı...

Matrena Timofeyevna gözlərini ovuşdura-ovuşdura soruşdu:

– Nə baş verib? Kimin işi xarabdı?

– Roman Abramoviçin...

– Abramoviç kimdir? Mən nə Abramoviç tanıyıram, nə Roma... Boş şeydən ötrü mənə yuxudan niyə oyatdın?

– Buna boş şey demək olmaz! Sən mənə söylə görüm, biz bu krizisdən əziyyət çəkirik?

– Əlbəttə, yox... Axı, mənim nə vecimə bu krizis. Allaha şükür, hər şeyimiz var.

– Elə mən də belə düşünürəm. Amma, o, bir ay ərzində bir milyardını itirib bu krizisə görə. Milyard ey! Anlayırsan, bu nə deməkdir?!

– Bəs o, necə yaşayacaq innən belə? Yazıq...

– Hə, elə mənim də ona yazığım gəlir. Bəlkə, heç bir qəpiyi də qalmayıb, aclıq öz yerində, bir yandan da bu soyuqlar... Biz isə daha kartof da yemək istəmirik. Hər gün ət axtarıyıq ki, qutab bişirək... Yox, mən şəxsən, belə şeyə dözə bilmirəm, insanlara əl tutmaq lazımdı, bu, Allaha da xoş gedər.

Matrena Timofeyevna ömür yoldaşı ilə razılaşdığını baxışları ilə anladandan sonra hüznü səslə dilləndi:

– Bəlkə ona sovqat göndərək?.. Bizim hələ salamız da var, unumuz da, soğanımız da. Ötən qış özüm üçün toxuduğum corabları da pasılıkaya qoya bilərəm.

– Əlbəttə, indi ona isti corab da lazımdı.

– Yadıma düşdü, anbarda göbələk qurusu da, qarağat mürəbbəsi də, hələ xama da var...

– Çox gözəl, yüz rubil də mən öz təqaüdümdəm qoyaram pasılıkaya. Biz birtəhər keçinirik.

– Əlbəttə, keçinirik, belə şey yüz ildə bir dəfə olur, ya olmur...

Nahar vaxtı sovqat hazır idi. Əl qaldırıb yoldan ötən bir maşınla rayon mərkəzinə gəldilər. Topladıkları şeyləri poçtda karton qutuya doldurandan sonra Yeqor Vasilyeviç əyri-üyrü xətlə yazdı: “Çukotka, Roman Abramoviçə. Y.V. və M.T. Qordıbakinlər ailəsindən”.

TELEFON SÖHBƏTİ

Hərdən ev işlərindən son dərəcə yorulmuş Varvara Petrovna başlayır Hərinin üstünə qışqırmağa və tələb eləyir ki, qaça-qaça gedib mağazadan nə isə yeməli bir şey alsın.

İvan Kuzmiç arvadının tapşırığını həvəssiz yerinə yetirir; belə ki, madyan kimi fırxırır və yalnız bundan sonra tor zənbili götürür, arvadının barmağını yaşlayıb bir neçə dəfə sayandan sonra ona sarı uzatdığı pulu alır və bir gözü televizorun ekranında evdən çıxır və mağazaya çatana kimi beynində götür-qoy eləyir ki, axı, nə alsın?

Bu sualın arvadının səlahiyyəti ilə bağlı olduğunu bilir və fikirləşir ki, bu, elə belə də olmalıdır, ona görə də mağazada özünü simfonik orkestrdə çıxış etməyə hazırlaşan piqmey və ya papuas kimi aparır. Beləcə, bir xeyli piştaxtalara göz gəzdirdəndən sonra cibindən mobil telefonunu çıxardır.

– Varya, ay Varya! Hansı kolbasadan alım?

Arvadı qəzəbli səsle cavab verir:

– Özün bilərsən!

– Mən bilmirəm.

– Burda bilməli nə var ki? Hansı xoşuna gəlirsə, ondan da al.

Pışkin zəndlə kolbasalara baxır və başını bulaya-bulaya yenidən əl atır telefonuna.

– Bəlkə, sosiska alım?

– Mən elə bilirdim sən artıq evə qayıdırsan!

Beş dəqiqədən sonra Pışkin yenidən arvadına telefon açır:

– Hansı sosiska yaxşıdır, burada iyirmi cür sosiska var.

– Sən mənim başımın beləsisən ey, beləsi... Südlü sosiska al, fermer sosiskası alma ha, dövlət sosiskası olsun.

– Axı, beləsi yoxdu.

– Bura bax! Sən məni tənqə gətirdin! Onda kolbasa al!

– Alyo! Alyo!!! Telefonu niyə söndürürsən? Bu nəzakətsizlikdi axı...

İvan Kuzmiç yenidən əsəbi halda arvadına telefon açır. Amma cavab gəlmir. Amma birdən arvadının əvəzinə oğlu cavab verir:

– Mamam söyləyir ki, sən heç nə almayısan, çünki o, artıq hər şey alıb, özü də deyir ki, tezəcə evə qayıdıb döşəməni yuyasan.

MƏN KİMƏ OXŞAYIRAM?!

Uşaq vaxtı sadələvhəcəsinə hesab eləyirdim ki, mən yalnız iki insana bənzəyirəm – atama və anama və bu məni tamamilə qane eləyirdi. Amma birinci sinfə gedəndə, müəlliməməzdən eşitdim ki, bütün sovet adamları dünya proletariyatının rəhbəri Vladimir Ulyanova oxşamaladırlar. Bunu heç cür dərk edə bilmədim və ona görə də müəlliməyə sual verdim, – Mariya İvanovna, axı, necə ola bilər ki, bütün insanlar Lenin babaya oxşasın? Belə şey ola bilməz. – Müəllimə dərhal sözümlü kəsdi:

– Necə yəni oxşaya bilməz, Qolubkin? Sovet insanı hər şeyə qadirdi!

Mən yenə əlimi qaldırıb sözümlü dedim:

– Amma mənim atam Leninə əsla oxşamır. Çünki onun nə saqqalı var, nə də keçəldi.

Ancaq müəllimə cavab vermək əvəzinə, məni dərrəkəsiz element adlandırdı və tələb elədi ki, atam təcili məktəbə gəlsin.

Və bütün bunlar da onunla nəticələndi ki, atam haqq-nahaq qayıışı əlinə alaraq, mənim üzərimdə tərbiyəvi tədbirə əl atdı. Ancaq bundan sonra da mən öz mövqeyimi dəyişmədim və hətta, isbat etmək istədim ki, atamın dünya proletariatının rəhbəri ilə heç bir oxşarlığı yoxdur, atama ən çox oxşayan insan da mənəm.

Düzdür, illər keçəndən, mən yetkinlik yaşına çatandan, cavan oğlana çevriləndən sonra, birdən-birə hiss elədim ki, nə qədər qəribə olsa da, mən daha kiməsə bənzəyirəm. Yoxsa, necə ola bilərdi ki, əsla tanımadığım adamlar küçədə birdən-birə məni əyləsinlər, hansısa Matrena Tomofeyevna haqqında suallar versinlər? Hətta desinlər ki, ona salam yetirirəm? Hələ bu harasıdır, iş o yerə gəlib çıxdı ki, birdən-birə bir neçə adamın mənə bənzədiyini gördüm. Belə çıxırdı ki, onlardan biri qadın həkimidi – ginekoloqdu. Bir dəstə qadının məni küçədəcə əyləyib, onları elə oradaca müayinə etməyimi tələb edəndə, kəsinliklə bu qənaətə gəldim. Qadınların bu qəfil basqını mühasib işlədiyim idarəyə çatana qədər sürdü. Təbii ki, mən qayğıkeş bir insan kimi onlara “yox” deyə bilmədim.

Mənim ikinci oxşarım isə, sən demə, sadə bir çilingər imiş. Artıq məni kişilər təqib edirdilər və, əsasən, soruşurdular ki, haçan vaxt tapıb onların məşinə baxa bilərəm. Mən də deyirdim ki, sağlıq olsun, baxarıq...

Bir dəfə isə, qarşımda milis məşini dayananda, dərhal yerə düşən əli avtomatlı cavanlar məni dövrəyə alanda və nəzakətlə anladanda ki, onlarla getməliyəm, yolum başqa səmtə olsa da, etiraz edə bilmədim.

Belə məlum oldu ki, milis bölməsində məni gözləyirmişlər, dərhal ayrıca otağa saldılar, özü də pəncərələri dəmir barmaqlıqlı bir otağa və başladılar cürəbcürə suallar verməyə. Amma bundan öncə xəbərdarlıq etdilər ki, onlara hər şey bəllidi, yaxşısı budur ki, səmimi-qəlbdən hər şeyi boynuma alım... Mən bildirdim ki, etiraf etmək istədiyim bir şey varsa, o da məni sayıqlıqla qoruyan milisə məhəbbətimdi. Bununla belə, mən öz məhəbbətimə qarşı daxili işlər orqanından bir qarşılıq müşahidə edə bilmədim. Əksinə, məni elə bir vəziyyətə saldılar ki, soyğunçuluq, qarət, quldurluqla bağlı nə mühakimə yürütdülərsə, boynuma aldım və istintaq qrupunu sevindirdim. Ola bilsin ki, üstü açılmamış başqa cinayətləri də boynuma alacaqdım, amma elə bu arada əsil canını tutdular və mən onları məyus elədim.

Lakin bununla da, kiməsə oxşadığıma görə başıma gələn macərələr bitmədi. Bir dəfə küçədə tanımadığım bir qadın mənə yaxınlaşdı və üstümə elə qışqırdı ki, yaxınlıqdakı binaların pəncərələri cingildədi. Sonra bu qadın biləyimdən yapışıb məni harasa dartmağa başladı. Onun əlindən qurtulmaq üçün etdiyim bütün cəhdlər boşa çıxdı. Mən taleyimdən şikayətlənməyə başlayanda, artıq qadın məni sürüyə-sürüyə çoxmərtəbəli binanın liftinə salmışdı. Özümə gələndə gördüm ki, əsla tanımadığım bir mənzildəyəm. Ətrafımda da məktəb yaşına çatmamış uşaqlar. Qadın məni otağın ortasına çəkdi və ucadan dedi:

– Hə, uşaqlar, bu da sizin əziz atanız! Nə sözlünüz var, ona söyləyin!

Birdən-birə, nə az, nə çox, üç uşaq “papulya” deyibən üstümə sıçrayanda nə edəcəyimi bilmədim. Balacalar şən səslər çıxardaraq qışqırır və məndən şirniyyat tələb edirdilər. İstədim onları dilə tutam, inandıram ki, yarım ildir maaş almıram, amma dərhal da anladım ki, mənim bu arqumentim inandırıcı səslənməyəcək. Uşaqların qışqırtısı sirena signalı kimi içimdən keçirdi. İstədim uşaqlara başa salam ki, mən onların analarını əsla tanımıram, mən, ümumiyyətlə, heç kimin atası deyiləm və bu mənzildə də heç vaxt olmamışam. Amma bu sözə qarşılıq bircə kəlmə eşitdim – “Gəda!” Uşaqların heyretlə izlədiyi bu çəkişmədən sonra qadın məni boş otaqlardan birinə salıb qapısını da qıfılladı və mən sərsəm düşüncələrimlə baş-baş qaldım. Və anladım ki, burdan qaçmağa da yol yoxdur, qaçış üçün bütün yollar bağlanıb.

Xırda məqamları təsvir etməyəcəyəm, amma qeyd eləyim ki, bir aydan sonra bu qənaətə gəldim ki, çox şükür, axı, o qədər də pis yerdə axşamlamamışdım. Hər halda yeməyimi, içməyimi verirdilər, əynimə-başıma baxırdılar, özü də tamamilə müftə. Ən başlıcası isə o idi ki, qadın məni sevirdi. Düzdür, hərdən o da özünü uşaq kimi aparır, əsəblərimlə oynayırdı, amma bu önəmli deyildi, çünki içimdə mühüm hadisə baş verirdi. Bidən-birə dərk etdim ki, mən də o qadına qarşı biganə deyiləm. Bununla belə, hələ adını soruşmağa ürək etmirdim. Onun özü kimi adı da sirr, tapmaca idi. Ancaq hər şey yaxşılığa doğru gedirdi. Hətta, fikirləşirdim ki, bəlkə elə bu qadınla evlənim. Amma bu günlərin birində, axşamdan xeyli keçəndən sonra qapı tappatap döyüldü.

– Bu kimdi görəsən? – Qadın mızıldandı və yerindən qalxdı ki, gedib qapını açsın.

Qəfildən çıxırtı bağırıya, bağırırtı çıxırtıya qarışdı və mən tuman-köynəkdə özümü qarıya çatdırdım ki, qadına kömək edim. Nə görsem yaxşıdı qapının kandarında?.. Özümü! Hə, hə, özümü... Zavallı qadın son dərəcə məyus olmuşdu. Gah mənə baxırdı, gah da ona. Və ümumiyyətlə, nə edəcəyini bilmirdi. Bir sözlə, çaşıb qalmışdı.

– Bu kimdi belə? – Mənim oxşarım dedi və mən sezdim ki, üstümə sıçramaq istəyir.

Mən də yumruğumu düyünlədim və eynən onun kimi soruşdum:

– Bu kimdi belə?

Hər saniyə düyünlənmiş yumruqlar işə düşə bilərdi. Amma son anda, deyəsən, mənim oxşarım qəzəbini cilovlaya bildi və astadan:

– Özün seç, – dedi,– seçimini elə, Maşa!

Və mən, nəhayət ki, tanımadığım qadının adını bildim...

Maşa məni seçdi.

MƏZƏNNƏ

Mintayevin əlləri barmaqları ilə müqayisədə böyük olmasa da, deyirlər ki, onun əlləri qızıldı. Ancaq onun özünəməxsus məzənnəsi var. Məsələn, qonşulardan biri gəlib anladanda ki, rozetkasını düzəlt-

mək lazımdı, deyir ki, əlli rubl verəcəksən. O adam bildirəndə ki, naqilləri də dəyişmək istəyir, Mintayev deyir ki, bir əllilik də qoy üstünə. Beləcə, o qonşu bildirəndə ki, elektrik açarı da sıradan çıxıb, söyləyir ki, eybi yox, iki yüz verərsən, onu da düzəldərik.

Öz evində o, məzənnəni bir qədər aşağı salır.

Qanuni arvadı ona yaxınlaşır və gözlərini süzdürür. Ona görə yox ki, çaşdı, onun üçün ki, nədənsə narazıdı.

– Bilirsən, qonaq otağında çilçirağın beş lampası birdən yanıb.

Mintayev arvadının üzünə baxmadan dillənir:

– 50 qəpik verərsən, düzəldərik.

– Qapı da əyilib, sallanır.

– Onda 50 qəpik də qoyarsan üstünə.

– Pəncərənin şüşəsi də çatlayıb.

– Bu da eləsin iki rubl.

Arvadı təbdən çıxır:

– Vıcdansız, müftəxor!

– İstəmirsən, başqa usta çağır, gör o sənə nə qiymət oxuyur.

Arvadı bir qədər də deyindən sonra, balıncının altından 100 rubl çıxardır.

– Götür, haramın olsun...

Mintayev arvadının deyilməsini təmkinlə qarşılayır və pulu cibinə qoyub evdən çıxır. Arvadı heç nə söyləməsə də, qapını elə çırpır ki, Mintayev səksənir.

Axşam tərəfi evə qayıdan Mintayev ötkəm səslə dillənir:

– Mariya, süfrə aç, qonaqlarımız olacaq. Elə süfrə ki, həm borş olsun, həm kotlet, həm də kompot.

Mariya dərhal onun cavabını verir:

– Borş 200 rubl, kotlet 300, o ki qaldı kompota, o da müftə olmayacaq.

Mintayev qışqırır:

– Bu soyğunçuluqdu!

Mariya isə təmkinlə dillənir:

– İstəmirsən, qonaqlarını restorana apar, gör orda sənənin dərinə necə soyurlar.

YAŞIL QOL DÜYMƏSİ

Peryevə ad günündə yaşıl qol düymələri bağışlamışdılar. Çox gözəldi, amma arvadı söylədi ki, onun göy köynəyinə düşmür.

Peryev yaşıl köynək aldı, amma bu zaman da qonşu qadın dedi ki, yaşıl köynəyə yaşıl kostyum məsləhətdi.

İki gündən sonra yaşıl kostyum da alıb geyindi, amma yaxın dostu onu bir tərəfə çəkib qulağına pıçıldadı:

– Bu nədi? Boz gödəkcə, yaşıl şalvar, məni düzgün başa düş, mən səni istiyən adamam, başa düş...

Baş a düşdü. Kostyumuna, köynəyinə uyğun çəkmə, əlcək, cib dəsmalı, hətta mobil telefon da aldı. Oldu yamyaşıl, lap timsah kimi.

Maşınla işə gələndə isə onu şef gördü.

– Eh, Perişkin, Perişkin! Yaşıl plaş, göy maşın. Yeni sənin zövqün belə kasaddı?

Və Peryev bir günün içində maşınının rəngini də dəyişməli oldu.

Günlərin birində isə gözlənilməz hadisə baş verdi. O, yaşıl qol düyməsini itirdi.

Sonra da yeni əyin-baş almaq məcburiyyətində qaldı.

ALLERGIYA

Arvadımla qonaqlığa gəldik. Şadyanalığımızı paylaşdıq. Ev sahibəsi hamını stola dəvət elədi. Dərhal diqqətimi çəkən süfrədəki yarım litrlik, yeddi yüz əlli qramlıq araqlar və içki şüşələrinin üstündəki ulduzlar və medallar oldu.

Qadınlar çeşidli salatların və digər yeməklərin dadından heyrətə gəldiklərini bildirəndə, bütün kişilər eynilə mənim kimi süfrədəki içkilərə baxır, köks ötürür və ləzzətlə udqunurdular.

Nəhayət ki, süfrədəki şampan şerabının qapağı açılanda və ətri dərhal otağa dolan şerab köpüklənə-köpüklənə billur qədəhlərdə öz yerini tutmağa başlayanda, mənimlə qabaq-qənşər oturmuş kişilərdən birinin tam ixtiyar, səlahiyyət sahibi olan arvadı bəyan elədi:

– Xahiş edirəm. Vasiliyə süzməyəsiz, o, içən deyil!

Cəmi qonaqlar islanıb büzüşən boz sərçə kimi oturmuş Vasilini süzdülər.

Başqa bir kişinin də özü yox, arvadı dilləndi:

– Mənim Qriqoruma da içki süzməyin, o, dilinə də vurmur.

Bu bəyanatdan sonra Qrişa rozetkadan ayrılmış televizor kimi qaraldı.

Solumdakı kişinin arvadı da öz sözünü saqiyyə çatdırdı:

– Mənim Pyotrumun, ümumiyyətlə, içkiyə qarşı allergiyası var!

Və hamının başı Pyotra tərəf çöndü. Bu arada ürəyimdə dedim: lap yaxşı, deməli, mən doyunca içə biləcəyəm. Amma elə bu zaman mənim arvadım da öz mövqeyini bəyan etdi:

– Xahiş edirəm, mənim Fedyama da işki süzməyin. O, hələ ömründə içki içməyib. – Və arvadım təbəssümlə məni süzüb soruşdu:

– Elə deyilmi, Fedyacan?..

Və bütün baxışlar mənə dikildi.

***Azərbaycan dilinə çevirənlər:
Məmməd ORUC, Knyaz QOÇAQ***